

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Ndob/3/2017
Identifikačné číslo spisu:	7516202194
Dátum vydania rozhodnutia:	01.02.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:7516202194.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu 1/ Okresné stavebné bytové družstvo - Správa bytov, so sídlom Rožňavská 10, 045 01 Moldava nad Bodvou, IČO: 47 248 611, žalobcu 2/ O.. Y. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, XXX XX M. G. K., žalobkyne 3/ T.. I. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. Z. 8, XXX XX M. G. K., žalobkyne 4/ T.. T. O., nar. X.XX.XXXX, bytom G. M. XXX/XX, XXX XX M. G. K., žalobcu 5/ B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, XXX XX M. G. K. a žalobkyne 6/ U. C. - O., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXX/XX, XXX XX M. G. K., všetci zastúpení Kolíková & Partners, s.r.o., so sídlom Radvanská 21, 811 01 Bratislava, IČO: 47 239 441, proti žalovanému 1/ L., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., XXX XX M., žalovanému 2/ K., nar. X.XX.XXXX, bytom A., XXX XX M., žalovanému 3/ J., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., XXX XX M., žalovanému 4/ Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., XXX XX M. a žalovanému 5/ OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom Štúrova 5, 813 54 Bratislava, IČO: 31 318 916, o nariadenie neodkladného opatrenia, o námietke zaujatosti, takto

rozhodol:

Sudca Krajského súdu v Košiciach JUDr. Jozef Vanca a sudkyňa Krajského súdu v Košiciach JUDr. Gabriela Varhalíková nie sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 3Cob/168/2016.

Odôvodnenie

Krajský súd v Košiciach predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu nadriadenému vec na rozhodnutie podľa ust. § 54 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), pretože žalobcovia 1/ až 6/ v podaní zo 6.12.2016 uplatnili námietku zaujatosti proti sudcovi Krajského súdu v Košiciach JUDr. Jozefovi Vancovi a sudkyňi Krajského súdu v Košiciach JUDr. Gabriele Varhalíkovej, do senátu ktorých podľa rozvrhu práce napadla predmetná vec na rozhodnutie o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie č. k. 10Cb/21/2016 - 306 zo 17.10.2016 o nariadení neodkladného opatrenia.

2 Na odôvodnenie námietky zaujatosti žalobcovia 1/ až 6/ uviedli, že dňa 1.12.2016 im bolo doručené uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 3Ncb/10/2016 - 399 z 15.11.2016 o vylúčení sudcu Okresného súdu Košice - okolie JUDr. Jozefa Pribulu z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na

súde prvej inštancie pod sp. zn. 10Cb/21/2016. Z uznesenia Krajského súdu v Košiciach (ďalej aj „krajský súd“) vyplýva, že o námietke zaujatosti sudcu JUDr. Jozefa Pribulu rozhodol senát krajského súdu v zložení JUDr. Drahomíra Brixiová, JUDr. Jozef Vanca a JUDr. Gabriela Várháliková, ktorý je zároveň aj senátom príslušným na rozhodovanie o odvolaní žalovaných proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie o nariadení neodkladného opatrenia č. k. 10Cb/21/2016-306 zo 17.10.2016. Krajský súd v Košiciach v uznesení č. k. 3Ncb/10/2016-399 z 15.11.2016 dospel k záveru, že spolupôsobenie sudcu JUDr. Jozefa Pribulu a žalobcu 2/ ako prísediaceho na Okresnom súde Košice- okolie vzbudzuje dôvodnú pochybnosť o nezaujatosti sudcu, ktorý má rozhodovať vec prísediaceho ako strany v spore. Teda, pokiaľ bolo pre členov senátu Krajského súdu v Košiciach spolupôsobenie sudcu a prísediaceho na tom istom súde okolnosťou vyvolávajúcou pochybnosť o nezaujatosti konajúceho sudcu JUDr. Jozefa Pribulu vo veci prísediaceho- žalobcu 2/, potom obdobná okolnosť v prípade sudkyne JUDr. Gabriely Várhálikovej môže vyvolať pochybnosť o jej nezaujatosti, keďže žalobca 2/, ktorý spolu s ďalšími žalobcami podal návrh na neodkladné opatrenie v konaní prebiehajúcom pred súdom prvej inštancie pod sp. zn. 10Cb/21/2016, spolupôsobil na Okresnom súde Košice- okolie spolu s JUDr. Gabrielou Várhálikovou, ktorá tam pred rokom 2005 vykonávala funkciu sudkyne. Pri takto zadefinovanej nestrannosti sudcu senátom Krajského súdu v Košiciach existujú dôvodné pochybnosti o nezaujatosti sudkyne Krajského súdu v Košiciach JUDr. Gabriely Várhálikovej, ako aj sudcu Krajského súdu v Košiciach JUDr. Jozefa Vancu, ktorý bol tiež v minulosti v kontakte so žalobcom 2/, keďže rozhodoval konkrétne spory známych žalobcu 2/, pričom po pojednávaniach sa aj osobne stretli.

3 Podaním doručeným Krajskému súdu dňa 8.12.2016 žalobcovia 1/ až 6/ doplnili námietku zaujatosti, v prílohe ktorej predložili čestné prehlásenia pani J. Z., T., L. a M. ktorí sa v decembri 2009 zúčastnili oslavy narodenín pána U. a ktorí pred notárom čestne prehlásili, že žalobca 2/ „sa tejto oslavy nezúčastnil, nebol na zozname pozvaných a ani fyzicky nebol prítomný“. Hoci aj sudca JUDr. Pribula považoval tvrdenie v námietke zaujatosti uplatnenej žalovanými za nepravdivé, takýto stav, založený na nepravdivom tvrdení, postačoval krajskému súdu na rozhodnutie o vylúčení sudcu JUDr. Pribulu. Tieto osočujúce informácie obsiahnuté v námietke zaujatosti je nutné vnímať s ohľadom na ďalšie skutočnosti v predmetnej kauze, ktorá začala 23.01.2016 odvolaním žalovaných 1/ až 4/ z funkcie členov predstavenstva žalobcu 1/. Žalovaní 1/ až 4/ následne odmietli rešpektovať konštitutívne účinky ich odvolania a odovzdať fyzickú správu družstva novým členom družstva, t. j. žalobcom 2/ až 6/. Toto svojvoľné bránenie odvolanými členmi predstavenstva vo výkone funkcie novým členom predstavenstva zmenilo až vydanie neodkladného opatrenia Okresného súdu Košice - okolie č. k. 10Cb/21/2016 - 306 zo 17.10.2016, výkonu ktorého sa žalovaní 1/ až 4/ snažia zabrániť klamlivým podaním, akým bola aj námietka zaujatosti, uplatnená proti sudcovi JUDr. Pribulovi.

4 Sudca JUDr. Jozef Vanca sa k námietke zaujatosti vyjadril tak, že nemá pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom a ani osobám zúčastneným na konaní. Žalobcu 2/ O. nepozná, nie je a ani v minulosti nebol s ním v kontakte, preto sa necíti byť v predmetnej veci zaujatý.

5 Sudkyňa JUDr. Gabriela Várháliková sa k námietke zaujatosti vyjadrila tak, že je síce pravdou, že pred rokom 2005 pôsobila ako sudkyňa na Okresnom súde Košice - okolie, avšak v predmetnom spore sa necíti byť zaujatá, pretože je bez pomeru k sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní.

6 Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) ako súd nadriadený Krajskému súdu v Košiciach (ust. § 54 ods. 1 a 2 CSP) posudzoval opodstatnenosť námietky žalobcov 1/ až 6/ o zaujatosti sudcov Krajského súdu v Košiciach JUDr. Jozefa Vancu a JUDr. Gabriely Várhálikovej z aspektu existencie zákonného dôvodu, pre ktorý je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí.

7 Podľa ustanovenia § 49 ods. 1 CSP sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

8 Vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia).

9 Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (odsek 3 vyššie citovaného ustanovenia).

10 Podľa ustanovenia § 52 ods. 1 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

11 V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú (odsek 2 vyššie citovaného ustanovenia).

12 Účelom vyššie citovaného ustanovenia § 49 ods. 1 CSP je zabezpečiť nestranné a spravodlivé rozhodnutie veci a predísť neobjektívnemu rozhodovaniu. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu k stranám sporu, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní [ide o vzťah majúci charakter rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)] alebo vzťah sudcu k veci (o takýto vzťah ide napríklad vtedy, ak je sudca stranou sporu alebo má osobný záujem na určitom výsledku konania). Zákon zakladá vylúčenie sudcu len na existencii zákonného dôvodu vymedzeného takými konkrétnymi označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu. Na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať len pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, pretože musí byť zistený konkrétny dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti. Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti sudcu tento nebude môcť rozhodovať nezávisle a nestranne.

13 Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (článok 46 Ústavy Slovenskej republiky) súčasne na druhej strane zahrňuje aj právo na to, aby právna vec strany sporu nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (článok 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v konkrétnej právnej veci musí rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania, ktorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

14 Nestrannosť, definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

15 Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodiť, že subjektívne hľadisko sudcovej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne existujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k

legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca disponuje určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci, k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní, pričom tento jeho vzťah dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

16 Z námietky zaujatosti žalobcov 1/ až 6/ vyplýva, že JUDr. Jozef Vánca (člen odvolacieho senátu, ktorý má prejednať a rozhodnúť o odvolaní žalovaných proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie z 15.11.2016) mal v minulosti rozhodovať spory známych žalobcu 2/, pri ktorých sa mal dostať do priameho kontaktu so žalobcom 2/, s ktorým sa mal po pojednávaniach osobne stretnúť. Z uplatnenej námietky zaujatosti však nevyplýva, že by sudca JUDr. Jozef Vánca mal so žalobcom 2/ bližší osobný vzťah. Naopak, z vyjadrenia sudcu JUDr. Jozefa Váncu výslovne vyplýva, že žalobcu 2/ nepozná, nie je a v minulosti s ním ani nebol v kontakte. Tvrdenie namietateľov, že sudca JUDr. Jozef Vánca bol v minulosti v kontakte so žalobcom 2/, resp. že sa dostal do kontaktu so žalobcom 2/, pretože mal rozhodovať spory známych žalobcu 2/ (nie je zrejmé o ktoré spory sa malo jednať) a mal sa aj osobne stretnúť so žalobcom 2/, nadriadený súd považuje za tvrdenie veľmi všeobecné, neurčité, ale aj rozporné s tvrdením samotného sudcu, a teda nepreukazujúce žiadny bližší osobný vzťah menovaného sudcu k žalobcovi 2/, len ktorý by mohol zakladať zákonný dôvod na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania predmetnej odvolacej veci v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP. K uvedenému je potrebné ešte dodať, že ani samotná okolnosť, že sudca pozná stranu sporu, nie je bez ďalšieho, zákonným dôvodom na jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodovania sporu.

17 Vo vzťahu k sudkyňi JUDr. Gabriely Várhálikovej žalobcovia 1/ až 6/ namietali, že táto pôsobila pred rokom 2005 na Okresnom súde Košice - okolie, na ktorom žalobca 2/ pôsobil ako prísediaci v trestnom senáte. K uvedenej námietke sa vyjadrila menovaná sudkyňa tak, že je síce pravda, že pred rokom 2005 pôsobila ako sudkyňa na Okresnom súde Košice - okolie, avšak v spore sa necíti byť zaujatá, pretože je bez pomeru k sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Z vyjadrenia sudkyne JUDr. Gabriely Várhálikovej vyplýva, že žalobcu 2/ vôbec nepozná a nemá k nemu žiadny vzťah. Podľa názoru nadriadeného súdu okolnosť, že sudkyňa JUDr. Gabriela Várháliková, ktorá má (spolu s ďalšími dvomi členmi odvolacieho senátu) rozhodnúť o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie, na ktorom pôsobila pred rokom 2005 ako sudkyňa a na ktorom žalobca 2/ vykonával funkciu prísediaceho v trestnom senáte (na inom oddelení toho istého súdu) bez ďalšieho nezakladá zákonný dôvod na jej vylúčenie z prejednávania a rozhodovania predmetnej odvolacej veci. V zmysle ustálenej judikatúry NS SR platí, že bežný pracovný alebo iný obdobný vzťah medzi sudcami navzájom alebo sudcom a prísediacom, resp. inou osobou zúčastnenou na konaní, ktorý predstavuje bežný kolegiálny a profesionálny vzťah (hoci aj na tom istom súde), avšak neprekračujúci tomu zodpovedajúce medze, nepredstavuje zákonný dôvod pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP. Len v prípade, ak by takýto vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol charakter bližšieho osobného vzťahu (priateľského, resp. iného blízkeho súkromného vzťahu), mohlo by ísť z objektívneho hľadiska o okolnosť vzbudzujúcu pochybnosť o nezaujatosti sudcu v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP. Obava, resp. domnienka žalobcov 1/ až 6/ o nedostatku nezaujatosti sudkyne nezakladá bez ďalšieho odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti v zmysle ust. § 49 ods. 1 CSP, pokiaľ pochybnosti žalobcov 1/ až 6/ (strán sporu) sa preukázateľne nezakladajú na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Sudca musí svoju funkciu vykonávať profesionálne a práve jeho osobnosť musí byť zárukou toho, že vec prejedná a rozhodne v súlade so zákonom, objektívne, nezaujate (nezávisle a nestranne) a spravodlivo.

18 Okolnosť, že sudkyňa JUDr. Gabriela Várháliková (spolu s ďalšími dvomi členmi odvolacieho senátu) má v roku 2017 rozhodnúť o odvolaní proti uzneseniu Okresného súdu Košice - okolie, pričom pred rokom 2005 ako sudkyňa pôsobila na Okresnom súde Košice - okolie, na ktorom vykonával funkciu prísediaceho v trestnom senáte O., ktorý ako žalobca 2/ podal návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, podľa názoru NS SR nepredstavuje okolnosť, ktorá by sama osebe, bez ďalšieho, zakladala zákonný dôvod na vylúčenie sudkyne JUDr. Gabriely Várhálikovej z prejednávania a rozhodovania predmetnej odvolacej veci. Pokiaľ Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Drahomíry Brixiovej a členov senátu JUDr. Jozefa Váncu a JUDr. Gabriely Várhálikovej, ktorý

rozhodol o námietke zaujatosti uplatnenej žalovanými proti sudcovi Okresného súdu Košice - okolie JUDr. Jozefovi Pribulovi dospel k inému právnomu názoru, tento nie je pre NS SR záväzný pri jeho rozhodovaní o námietke zaujatosti uplatnenej namietateľmi (žalobcami 1/ až 6/) proti sudcom Krajského súdu v Košiciach, a to JUDr. Jozefovi Vancovi a JUDr. Gabriele Varhalíkovej. Pre úplnosť NS SR poukazuje na to, že Krajský súd v Košiciach ako súd nadriadený rozhodol o vylúčení sudcu JUDr. Jozefa Pribulu z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na tomto súde pod sp. zn. 10Cb/21/2016 z dôvodu, že žalobca 2/ a žalobkyňa 6/ sú prísediacími Okresného súdu Košice - okolie, na ktorom rozhoduje sudca JUDr. Jozef Pribula (ktorý je zároveň bývalým predsedom tohto súdu), ako aj z dôvodu, že vzhľadom na nepravdivé tvrdenia uvedené v námietke zaujatosti žalovaných sa samotný sudca JUDr. Jozef Pribula cítil byť v spore zaujatý. Teda dôvody pre vylúčenie sudcu JUDr. Jozefa Pribulu, ktoré posudzoval Krajský súd v Košiciach ako súd nadriadený, neboli celkom identické s tými, ktoré posudzoval NS SR v predmetnom prípade, týkajúcom sa námietky zaujatosti uplatnenej proti sudcovi JUDr. Jozefovi Vancovi a sudkyňi JUDr. Gabriele Varhalíkovej.

19 S poukazom na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený (ust. § 54 ods. 2 CSP) dospel k záveru, že okolnosti, ktoré sú v námietke zaujatosti označené ako dôvod pre vylúčenie sudcu JUDr. Jozefa Vancu a sudkyne JUDr. Gabriely Varhalíkovej z prejednávania a rozhodovania odvolacej veci, nie sú z hľadiska ust. § 49 ods. 1 CSP právne relevantné a nezakladajú zákonný dôvod na vylúčenie vyššie menovaných sudcov z prejednávania a rozhodovania predmetnej odvolacej veci. Vzhľadom na to NS SR rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

20 Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.